

BIBLIOGRAFICKÁ REŠERŠE č. 1/2020

Počet záznamů: 50

Uplatnění adiktologa v dětských domovech Ústeckého kraje

Klíčová slova a předmětová hesla

Dětský domov, ústavní péče, ústavní výchova, institucionální péče, sociální patologie, rizikové chování dětí a mládeže, patologické závislosti, residential child care, institutional care, adolescence behaviour, health risk behaviour in adolescence

ÚVOD

Bibliografická rešerše byla zpracována k tématu uplatnění adiktologa v dětských domovech Ústeckého kraje. Soupis obsahuje především záznamy týkající se problematiky ústavní péče a dětských domovů v České republice, ale také nové poznatky o náhradní péči ze zahraničních odborných elektronických periodik. Dále dokumenty popisující rizikové chování dětí a mladistvých a případně souvislost tohoto chování se sociálním prostředím. Po dohodě se zadavatelkou nebyly do rešerše vyhledávány zdroje zaměřené na adiktologii. K vypracování rešerše byly použity veřejně dostupné informační zdroje, jejichž seznam se nachází v analytickém listu. U dokumentů dostupných ve fondu SVKUL je uvedena signatura a hypertextový odkaz do katalogu SVKUL. Rešerše se nadržuje žádné metodiky tvorby bibliografických citací. Strukturou záznamů se přibližuje citačnímu stylu dle normy ČSN ISO 690.

ANALYTICKÝ LIST

Jazyk rešerše: český

Jazyk dokumentů: český, anglický

- česky: 43
- anglicky: 7

Časové vymezení: neuvedeno

Časové vymezení dokumentů: 2000–2019

Geografické vymezení: ČR

Druhy dokumentů:

- monografie: 17
- články a stati: 11
- elektronické zdroje: 19
- legislativní dokumenty: 3

Z toho dokumenty dostupné též elektronicky (plný text či částečné zobrazení): 28

Poznámky k citacím:

A) řazení podle typu dokumentu a dále abecedně podle autora - sestupně

B) citace periodik – **20(2)** = ročník 20, číslo 2

ZDROJE

- **katalogy a databáze SVKUL**
  - online katalog SVKUL

- **databáze a volné elektronické informační zdroje dostupné na internetu**
  - Google Scholar
  - Knihovny.cz
  - Souborný katalog (SKC)
  - Výběr článků v českých novinách a časopisech (ANL)
  - Medvik
  - WorldCat
  - DOAJ
  - PubMed
  - EBSCO

Přehled použitých zkratk:

BMJ – British Medical Journal

ČOSIV – Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání

FSE UJEP – Fakulta sociálně ekonomická Univerzity J. E. Purkyně

LF UK – Lékařská fakulta Univerzity Karlovy

MČSS – Masarykova česká sociologická společnost

SO ORP – správní obvod obce s rozšířenou působností

SVKUL – Severočeská vědecká knihovna Ústí nad Labem

SZÚ – Státní zdravotní ústav

VFN – Všeobecná fakultní nemocnice

MONOGRAFIE

1. BITTNER, Petr, Jana HAVIGEROVÁ, Ivana JANIŠOVÁ a Hana LANGHANSOVÁ. *Děti z ústavů!: Právní a psychologické dopady ústavní výchovy z pohledu ochrany rodiny a nejlepšího zájmu dítěte*. Brno: Liga lidských práv, 2007. ISBN 978-80-903473-4-2. Dostupné také z: <https://llp.cz/publikace/deti-z-ustavu/>
2. DZÚROVÁ, Dagmar, Ladislav CSÉMY, Michala LUSTIGOVÁ a Jana SPILKOVÁ. *Zdravotně rizikové chování mládeže v Česku*. Praha: Státní zdravotní ústav, 2015. ISBN 978-80-7071-343-3.
3. JANSKÝ, Pavel. *Dítě s problémovým chováním a náhradní výchovná péče ve školských zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. ISBN 978-80-7435-534-9.
4. HALÍŘOVÁ, Martina, SYCHROVÁ, Adriana, ed. *Ústavní péče v resocializačním kontextu*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2014. ISBN 978-80-7395-756-8. (SVKUL; [N247441](#))
5. KACHLÍK, Petr, Karel ČERVENKA a Věra VOJTOVÁ. *Edukační přístupy k dětem v riziku, s problémy a s poruchami v chování*. Brno: Masarykova univerzita, 2017. ISBN 978-80-210-8916-7.
6. KUBÍČKOVÁ, Hana. *Dítě - rodina - instituce, aneb, Jak neztratit budoucnost*. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2011. ISBN 978-80-7464-017-9. (SVKUL; [N228221](#))
7. KURELOVÁ, Milena, Ondřej SEKERA a Hana KUBÍČKOVÁ. *Komunitní systém v resocializačních zařízeních pro adolescenty II: Proces reedukace a resocializace očima dětí a analýza profesních činností vychovatelů a učitelů ve výchovných ústavech*. Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2008. ISBN 978-80-7368-535-5.
8. MALACH, Josef. *Teorie metodiky výchovy*. 2. uprav. a aktualiz. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010. ISBN 978-80-86723-93-8. (SVKUL; [N215422](#))
9. NEŠPOR, Karel. *Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby*. 4. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-908-8. (SVKUL; [N242072](#))
10. NOVÁK, Ondřej. *Náhradní péče o děti v Dánsku, v Anglii a Walesu, na Slovensku a v Polsku*. Praha: Středisko náhradní rodinné péče, 2013. CD-ROM. ISBN 978-80-87455-15-9. Dostupné

také z: <http://www.nadacesirius.cz/soubory/ke-stazeni/Nahradni-pece-o-deti-v-Dansku-Anglii-a-Walesu-na-Slovensku-a-v-Polsku.pdf> (SVKUL; E8792)

11. *Ohrožené a rizikové skupiny současnosti: konference sekce sociální patologie MČSS: Svratka 8. - 10. dubna 2015*. Praha: Masarykova česká sociologická společnost, 2015. ISBN 978-80-905443-2-1.
12. ROZEHNALOVÁ, Marcela. *Rizikové chování dospívajících a jeho prevence: 4. odborný seminář, 6. - 8. října 2003, SZÚ Praha*. Praha: Free Teens Press, 2003. ISBN 80-902898-3-5.
13. ROZEHNALOVÁ, Marcela. *Rizikové chování dospívajících a jeho prevence: 1. odborný seminář, 5. - 7. září 2000, SZÚ Praha*. Praha: Free Teens Press, 2000. ISBN 80-902898-0-0. (SVKUL; N146345)
14. ŘEHULKA, Evžen. *Prevence závislostí ve škole*. Brno: MSD, 2008. ISBN 978-80-7392-077-7. Dostupné také z: http://www.ped.muni.cz/z21/2008/prevence_zavislosti.pdf
15. SOBOTKOVÁ, Veronika. *Rizikové a antisociální chování v adolescenci*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4042-3. (SVKUL; N244115)
16. SVOBODA, Zdeněk a Arnošt SMOLÍK. *Etopedické propylaje I.: aktuální otázky systému náhradní výchovné péče o jedince s poruchou chování*. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně, 2012. ISBN 978-80-7414-529-2. (SVKUL; N235646/I)
17. VAVRYSOVÁ, Lucie. *Rizikové aktivity, depresivita a vybrané osobnostní rysy u českých adolescentů z dětských domovů se školou a z výchovných ústavů*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2018. ISBN 978-80-244-5426-9. (SVKUL; N266413)

ČLÁNKY A STATI

18. ANDRYS, Ondřej. Shrnutí hlavních zjištění ke kvalitě institucionální výchovy. *Školní poradenství v praxi: nový odborný časopis pro poradenské pracovníky*. 2017, 4(4), s. 8-10. ISSN 2336-3436. (SVKUL; Č4658)
19. DOLEŽALOVÁ, Pavla. *Prevence rizikového chování v podmínkách ústavní výchovy a péče. Prevence rizikového chování ve školství. 2. přeprac. a dopl. vyd.* Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK v Praze a VFN v Praze, 2015, s. 127-137. ISBN 978-80-7422-391-4. (SVKUL; N256194/I)

20. FILIPOVÁ, Pavla. Děti v ústavní péči. In: *Specializační vzdělávání ve školství - pojetí a rozvoj profesního zdokonalování vedoucích pracovníků, výchovných poradců a preventistů sociálně patologických jevů: sborník z 8. konference s mezinárodní účastí při příležitosti 15. výročí založení*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2008, s. 83-88. ISBN 978-80-7368-491-4.
21. JANSKÝ, Pavel. Náhradní výchovná péče a její transformace. *Učitelství noviny: týdeník pro učitele a přátele školy*. 2009, **112**(21), s. 17-19. ISSN 0139-5718. (SVKUL; Č324)
22. LUKASOVÁ, Marie. Zpráva o aktuálních problémech společných dětské a dorostové psychiatrii a institucionální výchově. *Česká a slovenská psychiatrie*. 2013, **109**(1), s. 24-28. ISSN 1212-0383. Dostupné také z: <http://www.cspsychiatr.cz/detail.php?stat=858> (SVKUL; Č2069)
23. MACELA, Miloslav. Reforma péče o ohrožené děti. Závěry nejnovějších výzkumů a jejich dopady do praxe. *Sociální práce*. 2015, **15**(3), s. 7-11. ISSN 1213-6204. Dostupné také z: http://www.socialniprace.cz/soubory/sp1_suplement_2015_web-150630103628.pdf (SVKUL; Č3008)
24. MACELA, Miloslav. Ekonomické a procesní aspekty transformace pobytových služeb. *Obec a finance*. 2015, **20**(2), s. 52-53. ISSN 1211-4189. Dostupné také z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6694900> (SVKUL; Č2172)
25. NOVOTNÝ, Jan Sebastian, Lucie KŘEMÉNKOVÁ a Zdeněk NOVOTNÝ. Ústavní péče jako indikátor selhání rodiny v současné společnosti. In: *Sborník příspěvků z konferencí Ústavu pedagogických a psychologických věd a Dětského centra Čtyřlístek z let 2008-2010*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik, Ústav pedagogických a psychologických věd, 2012, s. 147-151. ISBN 978-80-7248-755-4.
26. PEŠATOVÁ, Ilona. Sociální kontext rodiny v souvislosti s rizikovým vývojem dítěte v ústavní péči. In: *Ústavní péče v resocializačním kontextu*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2014, s. 111-134. ISBN 978-80-7395-756-8. (SVKUL; N247441)
27. SEKERA, Ondřej. Psychoterapie a její prostor v resocializačních a reedukačních zařízeních. In: *Ústavní péče v resocializačním kontextu*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2014, s. 135-141. ISBN 978-80-7395-756-8. (SVKUL; N247441)

28. VAVRYSOVÁ, Lucie a Miroslav CHARVÁT. Osobnostní rysy adolescentů v ústavní výchově dle dotazníku HSPQ ve srovnání s normou populace. *Adiktologie*. 2016, **16**(4), s. 282-291. ISSN 1213- 3841. (SVKUL; Č2619)

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

29. BALEK, Petr, Miroslav BARTÁK, Michaela HIEKISCHOVÁ, Jitka LAŠTOVKOVÁ a Jan VAŠAT. *Východiska pro tvorbu rodinné politiky Ústeckého kraje* [online]. Ústí nad Labem: Katedra sociální práce FSE UJEP, 2018 [cit. 2019-12-18]. Dostupné z: https://www.krustecky.cz/assets/File.ashx?id_org=450018&id_dokumenty=1731541
30. BOCAN, Miroslav a Tomáš MACHALÍK. *Analýza vzdělávacích potřeb - zařízení institucionální a ochranné výchovy* [online]. Národní institut pro další vzdělávání, 2015 [cit. 2019-12-23]. Dostupné z: https://www.nidv.cz/o-nas/analyzy?task=analysis.download_pdf&id=3
31. BROWNE, Kevin, Catherine HAMILTON-GIACHRITSIS, Rebecca JOHNSON a Mikael OSTERGREN. Overuse of institutional care for children in Europe. *BMJ* [online]. 2006, **332**(7539), s. 485-487 [cit. 2020-01-03]. DOI: 10.1136/bmj.332.7539.485. ISSN 1756-1833. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1382554/>
32. Federace dětských domovů nechce reformu systému. Mladí z ústavů reagují. In: *Cosiv.cz* [online]. 30.10.2015 [cit. 2019-12-17]. Dostupné z: <https://cosiv.cz/cs/2015/10/30/federace-detskych-domovu-nechce-reformu-mladi-z-ustavu-reaguji/>
33. HALE, Daniel R. a Russell M. VINER. The correlates and course of multiple health risk behaviour in adolescence. *BMC Public Health* [online]. 2016, **16**(458) [cit. 2019-12-16]. DOI: 10.1186/s12889-016-3120-z. ISSN 1471-2458. Dostupné z: <http://bmcpublikealth.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12889-016-3120-z>
34. HOFSCHNEIDEROVÁ, Anna. O kritice doktríny paternalistického přístupu k dětem v kontextu realizace ústavní výchovy a připravovaných změn v této oblasti. In: *Epravo.cz* [online]. 10.4.2019 [cit. 2019-12-17]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/o-kritice-doktriny-paternalistickho-pristupu-k-detem-v-kontextu-realizace-ustavni-vychovy-a-pripravovanych-zmen--teto-oblasti-109148.html>
35. HRBÁČKOVÁ, Karla a Anna PETR ŠAFRÁNKOVÁ. Self-efficacy of Professional Educators in Institutional Care for Children and Minors. *Sociální pedagogika / Social Education* [online]. 2015,

- 3(2), s. 9-24 [cit. 2020-01-02]. DOI: 10.7441/soced.2015.03.02.01. ISSN 1805-8825. Dostupné z: http://soced.cz/wp-content/uploads/2015/11/STUDIE_Vnimani-vlastni-ucinnosti-pedagogickych-praco_vniku....pdf
36. INSTITUT PROJEKTOVÉHO ŘÍZENÍ. *Analýza inovativních postupů a služeb pro rodiny a děti v České republice* [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2017 [cit. 2019-12-18]. Dostupné z: <http://www.socialnibydeni.mpsv.cz/images/soubory/Analyza-inovativnich-postupu-a-sluzeb-pro-rodiny-a-deti-v-Ceske-republice2017.pdf>
37. *Koncepce rodinné politiky Ústeckého kraje 2019-2021* [online]. Ústí nad Labem, 2018 [cit. 2019-12-18]. Dostupné z: https://www.kr-ustecky.cz/assets/File.ashx?id_org=450018&id_dokumenty=1731540
38. LOMAN, Michelle M., Anna E. JOHNSON, Karina QUEVEDO, Theresa L. LAFAVOR a Megan R. GUNNAR. Risk-taking and sensation-seeking propensity in postinstitutionalized early adolescents. *Journal of Child Psychology and Psychiatry* [online]. 2014, **55**(10), s. 1145-1152 [cit. 2019-12-17]. DOI: 10.1111/jcpp.12208. ISSN 1469-7610. Dostupné z: <http://doi.wiley.com/10.1111/jcpp.12208>
39. MACELA, Miloslav. *Analýza financování systému péče o ohrožené děti v České republice* [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2018. Dostupné také z: <http://www.knihovnanrp.cz/online-katalog/nahradni-rodina/hmotne-zajisteni-nahradni-rodinne-pece/analyza-financovani-systemu-pece-o-ohrozene-deti-v-ceske-republice/>
40. MAGISTRÁT MĚSTA ÚSTÍ NAD LABEM. *6. Komunitní plán péče SO ORP Ústí nad Labem 2018-2021* [online]. Ústí nad Labem: Magistrát města Ústí nad Labem, 2018 [cit. 2020-01-03]. Dostupné z: https://www.socialni-sluzby-usti.cz/6_kpp.pdf
41. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany dětí. *Mpsv.cz* [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2019 [cit. 2019-12-18]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/systemovy-rozvoj-a-podpora-nastroju-socialne-pravni-ochrany-deti>
42. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Výzkumy, materiály, brožury, studie ke stažení. *Mpsv.cz* [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2019 [cit. 2019-12-18]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/web/cz/vyzkumy-materialy-brozury-studie-ke-stazeni>

43. MULHEIR, Georgette a Kevin BROWNE. *Deinstitucionalizace a transformace služeb pro děti* [online]. Praha: Národní centrum podpory transformace sociálních služeb, 2012 [cit. 2020-01-02]. Dostupné z: <http://www.trass.cz/wp-content/uploads/2016/02/DeinstitucionalizaceTransformaceSluzebProDetiManualProDobrouPraxi.pdf>
44. *Právo na dětství* [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, ©2013 [cit. 2019-12-18]. Dostupné z: <http://www.pravonadetstvi.cz/>
45. STÅHLBERG, Ola, Henrik ANCKARSÅTER a Thomas NILSSON. Mental health problems in youths committed to juvenile institutions: prevalences and treatment needs. *European Child & Adolescent Psychiatry* [online]. 2010, **19**(12), s. 893-903 [cit. 2019-12-17]. DOI: 10.1007/s00787-010-0137-1. ISSN 1018-8827. Dostupné z: <http://link.springer.com/10.1007/s00787-010-0137-1>
46. TINNER, Laura, Deborah CALDWELL, Matthew HICKMAN, et al. Examining subgroup effects by socioeconomic status of public health interventions targeting multiple risk behaviour in adolescence. *BMC Public Health* [online]. 2018, **18**(1180) [cit. 2019-12-16]. DOI: 10.1186/s12889-018-6042-0. ISSN 1471-2458. Dostupné z: <https://bmcpublichealth.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12889-018-6042-0>
47. VÁVROVÁ, Soňa, Jitka VACULÍKOVÁ a Jan KALENDA. Selected Aspects of Social and Legal Protection of Children: Expert Approach versus Public Opinion. *Sociální pedagogika / Social Education* [online]. 2016, **4**(2), s. 56-74 [cit. 2019-12-16]. DOI: 10.7441/soced.2016.04.02.04. ISSN 1805-8825. Dostupné z: <http://soced.cz/wp-content/uploads/2016/11/Selected-Aspects-of-Social-and-Legal-Protection-ScEd-So-na-Vavrova-Jitka-Vaculikova-Jan-Kalenda.pdf>

LEGISLATIVNÍ DOKUMENTY

48. Vyhláška MŠMT č. 458/2005 Sb., kterou se upravují podrobnosti o organizaci výchovně vzdělávací péče ve střediscích výchovné péče. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2005, částka 161. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=458/2005&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy
49. Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů. In:

Sbírka zákonů České republiky. 2002, částka 48. ISSN 1211-1244. Dostupné také z:

<https://aplikace.mvcr.cz/sbirka->

[zakonu/SearchResult.aspx?q=109/2002&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy](https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=109/2002&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)

50. Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1999,

částka 111. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka->

[zakonu/SearchResult.aspx?q=359/1999&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy](https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=359/1999&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy)